

**Арча район Советы
КАРАРЫ**

от « 26 » май 2022 г.

№ 144

**Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр керту
турында**

«Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставын гамәлдәге законнарға туры китерү максатыннан, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясына, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы ТР Законына таянып, Арча район Советы карар бирде:

1. Арча район Советының 20.04.2021 ел, №60 карары белән расланган «Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына түбәндәге үзгәрешләр һәм өстәмэләрне кертергә:

1. 6 статьяның 6 пункты түбәндәге редакциядә баян итәргә:

б) муниципаль район чикләреннән тыш жирле әһәмиятгә автомобиль юлларында юл эшчәнлеге, автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, муниципаль район чикләрендә торак пунктлардан читтә юл хәрәкәтен оештыру һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген Россия Федерациясә законнары нигезендә гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;»;

2. 6 статьяга киләсе эчтәлектәге 10.1 пункт өстәргә:

«10.1) муниципаль районнар чикләрендә шәһәр һәм авыл торак пунктлары чикләреннән читтә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын тәмин итү;»;

3. 6 статьяның 29 пункты түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«29) муниципаль район территориясендә дөвалау-савыктыру урыннарын һәм жирле әһәмиятгә курортлар булдыру, үстерү һәм саклауны тәмин итү, шулай ук жирле әһәмиятгә махсус сакланыла торган табигать территорияләрен саклау һәм куллану өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;»;

4. 6 статьяның 34 пункты түбәндәге редакциядә баян итәргә:

34) балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча жирлекара характердагы чараларны оештыру һәм гамәлгә ашыру;»;

5. 6 статьяның 37 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«37) федераль закон нигезендә муниципаль район ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәмин итү;»;

6. 6 статьяның 41 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

"41) федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләрән башкаруны оештыру һәм территориянең карта-планын раслау.»;

7. 7 статьяга түбәндәге эчтәлекле 17 пункт өстәргә:

«17) муниципаль янгын сагы булдыру.»;

8. 8 статьяның 2 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Муниципаль контроль төрләрән оештыру һәм гамәлгә ашыру "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жайга салына.»;

7. 15.1 статьяны киләсе эчтәлектәге белән тулыландырырга:

«15.1. статья. Гражданнар жыены

1. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очрақларда гражданнар жыены үткәрелергә мөмкин:

1) күрсәтелгән торак пункт составына керә торган район чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча әлегә торак пункт территориясен башка муниципаль район территориясенә кертүгә китерә торган торак пунктта;

2) жирлек составына керүче яки район чикләрендә урнашкан торак пунктта әлегә торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча;

3) Татарстан Республикасы Законы нигезендә район чикләрендә урнашкан торак пункт территориясе өлешендә торак пунктның әлегә өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча.

2. Әлегә статьяның 1 өлешендәге 3 пунктында каралган гражданнар жыены торак пункт территориясенә тиешле өлешендә яшәүчеләрнең 10 кешедән дә ким булмаган инициатив төркеме буенча район Советы тарафыннан чакырылырга мөмкин.

3. Гражданнар жыены торак пункт территориясе өлешендә торак пункт территориясенә әлегә өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча үткәрелергә мөмкин.

4. Гражданнар жыены үткәрелә торган торак пункт территориясенә бер өлешә чикләре, жирле әһәмияттәге тиешле мәсьәләне хәл иткәндә, торак пункт территориясенә күрсәтелгән өлешендә яшәүчеләрнең гомуми мәнфәгатьләре критерийннан чыгып, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан билгеләнә.

5. Гражданнарның үзара салым акчасын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча гражданнар жыены үткәрелергә мөмкин булган район чикләрендә авылара территориядә урнашкан торак пункт территориясенә бер өлешә чикләрен билгеләү критерийлары Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.

6. Әлеге статьяда каралган гражданнар жыены анда торак пунктта (яисә аның территориясенә бер өлешендә) яшәүче сайлау хокукына ия кешеләрнең яртысыннан артыгы катнашканда гамәлдә. Торак пунктта бер үк вакытта әлеге торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия кешеләрнең яртысыннан артыгын бергә жыю мөмкинлегә булмаса, әлеге Устав нигезендә гражданнар жыены гражданнар жыенының үткәру турында карар кабул ителгәннән соң бер айдан да артмаган вакытта этаплап үткәрелә. Шулай ук вакытта әлегрәк гражданнар жыенында катнашкан затлар тавыш бирүдә катнашучының алдагы этапларында катнашмый. Гражданнар жыенында катнашучыларның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, гражданнар жыены карары кабул ителгән дип санала.»;

8. 17 статьяның 5 пунктның түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«5. Район башкарма комитетына инициатив проект кертү турындагы мәгълүмат инициатив проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) һәм районның рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш һәм анда әлеге статьяның 3 пунктның күрсәтелә, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш.

Бер үк вакытта гражданнарга район башкарма комитетына үз искәртмәләрен һәм тәкъдимнәрен биш эш көненнән дә ким булмаган вакытта тәкъдим итү мөмкинлегә турында хәбәр ителергә тиеш. Үз искәртмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшькә житкән гражданнар жибәрергә хокуклы. Район Башкарма комитетының әлеге мәгълүматны "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру мөмкинлегә булмаса, әлеге мәгълүмат муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла.»;

9. 17 статьяның 10 пунктның түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар хисабына финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектлар, инициатив проектларны карау тәртибе, шулай икәптән аларга ярдәм итүдән баш тарту өчен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта әлеге статьяның 12 пунктның 3, 6, 7, 8, 9, 11 пунктчалары таләпләре кулланылмый.»;

10. 21 статьяның 12 пунктның түбәндәге редакциядә баян итәргә:

12. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләргә межалау проектлары, территорияләргә төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары, капитал төзелеш объектын рөхсәт ителгән төзелешнең, үзгәртеп коруның чик параметрларыннан читкә китүгә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары буенча, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектыннан файдалану рөхсәт ителгән бер төрне

башка төргә үзгәртү мәсьәләләре буенча, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренен расланмаган очракта, шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турындагы законнар нигезендә, гавами тыңлаулар яисә жәмәгать тыңлаулары үткәрелә.

11. 31 статьяның 6.2.1 пунктның түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

6.2.1. Жирле үзидарәннен сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәннен сайланулы вазыйфаи заты, үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатының (иренен) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дәрәс һәм тулы булмаган белешмәләр биргән депутатка, жирле үзидарәннен сайланулы вазыйфаи затына, әгәр дә бу мәгълүматларны бозып күрсәтү мөһим түгел икән, түбәндәге җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин:

1) кисәтү;

2) депутатны муниципаль берәмлекнен вәкиллеке органында, жирле үзидарәннен сайланулы органында, аның вәкаләтләре срогы тәмамланганчы муниципаль берәмлекнен вәкиллеке органында, жирле үзидарәннен сайланулы органында вазыйфа биләүдән азат итү;

3) даими нигездә вәкаләтләренә гамәлгә ашырудан азат итү, аның вәкаләтләре вакыты беткәнчегә кадәр даими нигездә вәкаләтләрен гамәлгә ашыру хокукынан мәхрүм итү;

4) муниципаль берәмлекнен вәкиллеке органында, жирле үзидарәннен сайланулы органында аның вәкаләтләре срогы тәмамланганчы вазыйфаларны биләүне тыю;

5) вәкаләтләр срогы тәмамланганчы даими нигездә вәкаләтләрен үтәүне тыю.

12. 31 статьяның 6.2 пунктның түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

6.2.2. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 7_3-1 өлешендә күрсәтелгән җаваплылык чараларын депутатка, жирле үзидарәннен сайланулы органы әгъзасына, жирле үзидарәннен сайланулы вазыйфаи затына куллану турында Карар кабул итү тәртибе Россия Федерациясе субъекты законы нигезендә муниципаль хокукый акт белән билгеләнә.

13. 31 статьяның 7 пунктның 7 пунктчасын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

7) Россия Федерациясе гражданлыгын яки, әгәр Россия Федерациясенен халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайлануырга хокуклы чит ил гражданлыгы тукталу яисә чит ил гражданының яшәүгә рөхсәт яки территориядә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ»;

14. 44 статьяның 1 пунктның түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

1. Район башлыгы вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага жибәрелү;

4) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан читләштерү. Россия Федерациясе субъекты югары вазыйфаи затының (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе) муниципаль берәмлек башлыгын вазыйфасыннан читләштерү турындагы хокукый акты яки муниципаль берәмлек башлыгын отставкага жибәрү турында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары нигезендә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган муниципаль берәмлек башлыгы әлеге хокукый актка шикаят биргәндә, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы үз составыннан яисә конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасынан сайланучы муниципаль берәмлек башлыгын сайлау турында карар кабул итәргә хокуклы түгел.";

5) суд тарафыннан хокукка сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип танылу. Муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан үз составыннан район башлыгын сайлау район башлыгы вәкаләтләре туктатылганнан соң алты айдан да соңга калмыйча гамәлгә ашырыла.

Шул ук вакытта әгәр муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы вәкаләтләре чоры тәмамланырга алты айдан кимрәк вакыт калган очракта, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы составыннан муниципаль берәмлек башлыгын сайлау яңа сайланган муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының беренче утырышында гамәлгә ашырыла;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат булган дип игълан ителү;

7) судның гаепләү карары үз көченә керү;

8) даими яшәү урынына Россия Федерациясеннән читкә китү;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын яки, әгәр Россия Федерациясенен халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданлыгы тукталу яисә чит ил гражданының яшәүгә рөхсәт яки территориядә даими яшәү хокукын раслаучы башка документы булу;

10) сайлаучыларның, жирлекнең тиешле вәкиллекле органы депутаты буларак, чакыртып алулары;

11) сәламәтлек торышы буенча суд тәртибендә билгеләнгән муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашырырга сәләтле булмау;

12) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясының 3, 3_1-1, 3_2, 3_3, 4-6_2, 7-7_2 өлешләре нигезендә районны үзгәртеп кору, шулай ук район бетерелгән очракта;

13) жирлекнең шәһәр округы белән берләшүенә бәйле рәвештә муниципаль берәмлек статусы югалу;

14) чикләр үзгәрү нәтижәсендә муниципаль берәмлек сайлаучылары саны 25% ка арту;

15) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 35 статьясындагы 5 өлеше нигезендә муниципаль районның вәкилләкә органын формалаштыру тәртибе үзгәрү;

16) турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу;

17) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләргә үтәмәү.

15. 48 статьяны түбәндәгә редакциядә бәян итәргә:

"48 статья. Башкарма комитет вәкаләтләре

1. Район башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- район бюджеты проекты (бюджет проекты һәм урта сроклы финанс планын) төзүне тәмин итә.;

- район Советы раславына кирәккә документлар һәм материаллар белән район бюджеты проекты (бюджет проекты һәм уртача вакытка исәпләнгән финанс планы) кертә;

- Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;

- район бюджетының үтәләшен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәмин итә, район бюджеты үтәләше турында отчетны район Советына раслауга тапшыра.;

- муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә;

- Арча муниципаль районының социаль-икътисади үсеш стратегиясен эшләүне тәмин итә;

- Арча муниципаль районының социаль-икътисади үсеш стратегиясен тормышка ашыруны оештыра;

- Арча муниципаль районының социаль-икътисади үсеш стратегиясә үтәләше турында хисаплар эзерләүне тәмин итә;

- муниципаль берәмлекнең икътисады һәм социаль өлкәсә торышын характерлый торган статистик күрсәткечләргә жыоны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакияте органнарына бирүне оештыра;

- жирлекләргәң бюджет тәмин ителәше дәрәжәсен бюджет акчалары исәбеннән тигезләүне тәмин итә;

2) муниципаль милек белән идарә итү, район территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- район муниципаль милкендәгә мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллану, алар белән эш итү һәм арендау

мәсьәләләрен хәл итә (район Советы карары белән башкасы билгеләнмәгән булса);

- муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр булдыра, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә тарифларны раслый, әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, Муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс ягыннан тәмин итә, муниципаль йөкләмәне бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан үтәүне финанс ягыннан тәмин итә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән районның икътисады һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек итү турында килешүләр төзи; район территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;

- район ихтыяжлары өчен эшләрнең заказчысы булып тора, моның өчен каралган үз матди һәм финанс чараларын кулланып, муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алуны гамәлгә ашыра;

- районның хезмәт күрсәтелә торган административ участогында полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә эш өчен бина бирә;

- 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазифа буенча бурычларны үтәү чорында торак урыны бирә;

3) территорияль планлаштыру, жирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- районның территорияль планлаштыру документлары, башка шәһәр төзелеше документлары проектларын эзерли һәм район Советы раславына кертә, аларның үтәлешен тәмин итә;

- район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәмин итүнең мәгълүмати системаларын алып баруны, муниципаль район чикләрендә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау һәм алуны гамәлгә ашыра;

- халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, тиешле органнарда предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы гамәлләре турында хәбәр итә;

- жирлекара характердагы әйләнә-тирә мохитне саклау чараларын оештыра;

- муниципаль район территориясендә каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю), транспортлау, эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, күмү эшчәнлеген оештыруда катнаша;

- район территориясендә дөвалау-савыктыру урыннарын һәм жирле әһәмияттәге курортларны булдыра, үстерүне һәм саклауны тәмин итә, жирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигый территорияләрдән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

- муниципаль урман контролен гамәлгә ашыра;

- район ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәмин итә, федераль закон нигезендә ясалма жир участогы төзү турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрә;

- муниципаль районның авылара территориясендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыра;

- федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләрөн башкаруны һәм территориянең карта-планын раслауны оештыра.

4) Төзелеш, транспорт һәм элементә өлкәсендә:

- муниципаль район чикләрендә торак пунктлардан читтә урнашкан автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыруны, автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны, муниципаль район чикләрендә торак пунктлардан читтә юл хәрәкәтен оештыру һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итүне тәмин итә, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

- халыкка транспорт хезмәтләре күрсәтү өчен шартлар тудыра һәм жирлек чикләрендәге жирлекләр арасында халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыруны тәмин итә.;

- федераль закон нигезендә муниципаль район ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәмин итә;

- район чикләрендәге торак пунктлар арасында халыкка хезмәт күрсәтүче Жәмәгать транспортының маршрутларын, хәрәкәт графигын, тукталыш урыннарын раслый яки килештерә;

- район чикләрендәге торак пунктлардан читтә жәмәгать транспорты тукталышлары өчен бүлеп бирелгән урыннарны төзекләндерүне тәмин итә;

- жирлекләрне элементә хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты параметрларын планлаштырыла торган төзү турында хәбәрнамәдә күрсәтелгән белешмәләрнең билгеләнгән параметрлар һәм жир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектын яки бакча йортын урнаштыру мөмкинлеге турында хәбәрнамәләр жибәрә, хәбәрнамәдә күрсәтелгән индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты параметрларының планлаштырыла торган параметрларына туры килмәве һәм (яки) индивидуаль торак төзелеше объектын яки бакча йортын жир кишәрлегендә урнаштырырга ярамау турында хәбәрнамәләр, шәхси торак төзелеше яисә бакча йортының төзелгән яки үзгәртеп корылган объектының яки тиешле торак территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләрендә шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы закон таләпләренә туры килмәве яисә туры килмәве турында хәбәрнамәләр, Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган яисә авылара территориядә урнашкан жир кишәрлеген тартып алу, авылара территориядә урнашкан белдеге белән төзелгән корылманы үз сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрақларда, билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында карарлар кабул итә;

5) торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә,

шулай ук төзекләндерү һәм авыл хужалыгы өлкәсендә:

- энергияне саклау һәм энергетика нәтижелелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны гамәлгә ашыра, Арча муниципаль районы чикләрендә муниципаль торак фонд тәшкил иткән күпфатирлы йортларга, биналарга энергетика тикшерүен оештыра, энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижелелеген күтәрү турындагы законнарда каралган башка чаралар оештыра һәм үткәрә;

- район чикләрендә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә жирлекләргә электр һәм газ белән тәэмин итүне оештыра;

- район составына керүче авыл жирлекләрен жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- жирлекар китапханәләр тарафыннан халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне, аларның китапханә фондларының сакланышын тәэмин итүне һәм туплауны оештыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм жирлекар жирләү урыннарын карап тотуны тәэмин итә;

- район составына керүче авыл жирлекләрендә жирле традицион халык сәнгәтен үстерү өчен шартлар тудыра.;

- район составына керүче авыл жирлекләрен ял оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

- жирлекләрдә авыл хужалыгы житештерүен үстерү, авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыра, кече һәм урта эшкүарлыкны үстерүгә ярдәм итә, социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә һәм иреклеләр эшчәнлегенә ярдәм итә;

16.49 статьяга түбәндәге эчтәлекле 6 пункт өстәргә:

«6. Район Башкарма комитеты житәкчесе муниципаль берәмлек башлыгына Россия Федерациясе граждандыгын яки, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил граждандыгы тукталу яисә чит ил гражданының яшәүгә рөхсәт яки территориядә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча чит ил граждандыгы тукт алылу турында язма рәвештә хәбәр итәргә бурычлы.»;

17. 53 статьяның 1 пунктындагы 9 пунктчасын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

9) Россия Федерациясе граждандыгын яки, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил граждандыгы тукталу яисә чит ил гражданының яшәүгә рөхсәт яки территориядә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ»

18. 86 статьяның 1 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Гражданнарның үзара салым акчасы дип гражданнарның жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү өчен башкарыла торган бер тапкыр бирелә торган түләүләре аңлашыла. Гражданнарның үзара салым түләүләре күләме муниципаль берәмлекнең (торак пунктның (яисә аның территориясенә бер өлешә) барлык халкы өчен абсолют зурлыкта билгеләнә, алар саны муниципаль берәмлек (торак пунктның (яисә аның территориясенә бер өлешә) халкы гомуми саныннан 30 проценттан артмый һәм алар өчен түләүләр күләме киметеләргә мөмкин.»;

19. 93 статьяның 2 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Район Уставы, район Советының әлеге Уставка үзгәрешләргә керту турындагы карары дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкереләргә) тиеш һәм алар рәсми басылып чыкканнан (халыкка житкерелгәннән) үз көченә керә.

Район башлыгы муниципаль берәмлек уставларын теркәү өлкәсендә башкарма хакимиятнең федераль органының территориаль органынан муниципаль берәмлек Уставы, муниципаль хокукий актка муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләргә керту турында белешмәләргә кергән көннән жиде көн эчендә район Уставына үзгәрешләргә һәм өстәмәләргә керту турында "Муниципаль берәмлекләргә уставларын дәүләт теркәве турында" 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешә нигезендә муниципаль хокукий акт бастырып чыгарырга (халыкка житкереләргә) бурычлы.».

2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләргә һәм өстәмәләргә керту проекты буенча гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу һәм гражданнарның фикер алышуда катнашу тәртибен 1 нче кушымта нигезендә расларга.

3. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләргә һәм өстәмәләргә керту проекты буенча гавами тыңлаулар үткәргү һәм гражданнарның аның турында фикер алышуда катнашу тәртибен 2 нче кушымта нигезендә расларга.

4. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә.

5. Уставка үзгәрешләргә һәм өстәмәләргә керту проектына кергән тәкъдимнәргә исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча түбәндәге составта эшче төркем төзергә:

1) _____ – Арча сайлау округы буенча депутат, төркем житәкчесе;

2) _____ – сайлау округы буенча депутат, төркем әгъзасы;

3) _____ – сайлау округы буенча депутат, төркем әгъзасы;

6. Арча район Советы депутатларының Уставка төзәтмәләр рәвешендә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча тәкъдимнәре 2022 елның 24 июненә кадәр эшче төркемгә кертелә дип билгеләргә.

7. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча гражданнарның тәкъдимнәре авторның исем-фамилиясе, туган елы, адресы күрсәтелеп, Арча шәһәре, Совет мәйданы, 14 нче йорт адресы буенча язма рәвештә эшче төркемгә жиһәрелә дип билгеләргә.

8. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча гавами тыңлауларны Арча район Советының кече залында 2022 елның 25 июненә 16.00 сәгатәтә билгеләргә.

9. Эшче төркемгә Арча район Советы депутатлары төзәтмәләрен һәм уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проектына гражданнарның тәкъдимнәрен өйрәнәп һәм гомумиләштәрәп, 2022 елның 25 июленә кадәр Арча район Советы каравына кертәргә.

Арча муниципаль районы башлыгы,
район Советы рәисе

И.Г. Нуриев

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставы проекты буенча
гражданның тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибе

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Арча шәһәре Уставы проекты буенча тәкъдимнәр 422000, Татарстан Республикасы, Арча муниципаль районы, Арча шәһәре, Совет мәйданы, 14 йорт адресы буенча төзәтмәләр таблицасы рәвешендә язмача Арча район Советына кертелә:

№	Пункт, пунктча	Карар проекты тексты	Төзәтмә тексты	Проектның төзәтмә кертелгән тексты	Төзәтмә авторы (Ф.И.А.и., адресы, эш, уку урыны)

Тәкъдимнәр эш көннәрендә Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында һәм «Арча хәбәрләре» район газетасында әлеге карар басылып чыккан көннән 8 сәгатътән 17 сәгатъкә кадәр кабул ителә.

2. Гавами тыңлауларда чыгыш ясау хокукы белән катнашу турында гаризалар язма рәвештә яисә почта аша түбәндәге адрес буенча бирелә: 422000, Татарстан Республикасы, Арча муниципаль районы, Арча шәһәре, Совет мәйданы, 14 йорт.

Гаризалар эш көннәрендә 8.00 сәгатътән 17.00 сәгатъкә кадәр гавами тыңлаулар үткәрү датасына кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Гражданның тәкъдимнәре эшче төркем тарафыннан теркәлә һәм район Советына һәм район башлыгына карау өчен тапшырыла.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставы
проекты буенча гавами тыңлаулар уздыру
ТӘРТИБЕ

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставы проектын карау буенча гавами тыңлаулар Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставының 15 статьясы нигезендә уздырыла.

2. Гавами тыңлаулар Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте, прокуратура органнары, сәяси партияләр, башка ижтимагый берләшмәләр, белгечләр, кызыксынган затларны чакырып үткәрелергә мөмкин.

3. Гавами тыңлауларда Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Арча районында яшәүче һәркем катнашырга хокуклы.

4. Катнашучыларны теркәү гавами тыңлаулар башланьрга 1 сәгать кала башлана.

5. Гавами тыңлауларда Арча муниципаль районы башлыгы яки анын урынбасары рәислек итә.

6. Гавами тыңлаулар рәислек итүченең кереш сүзе белән ачыла, ул утырышта катнашучыларга тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы, тыңлауларны үткәрү тәртибе турында хәбәр итә.

7. Беркетмәне рәсмиләштерү, кәргән тәкъдимнәрне исәпкә алу өчен секретариат житәкчесе һәм ике әгъзасы составында гавами тыңлаулар секретариаты сайлана.

8. Төп доклад белән Устав проектын эшләү буенча эшче төркем житәкчесе чыгыш ясый.

9. Төп докладтан соң сүз гавами тыңлауларда катнашырга чакырылган катнашучыларга бирелә.

10. Гавами тыңлауларда чыгыш ясау хокукы белән катнашучылар гариза бирү вакытына бәйле рәвештә чират тәртибендә үз тәкъдимнәрен дәлилләү өчен чакырыла.

11. Гавами тыңлауларда катнашучыларның чыгышлары расланган регламент нигезендә дәвам итәргә тиеш.

12. Гавами тыңлауларда катнашучылар рәис рөхсәте белән чыгыш ясаучыларга чыгыш ясаганнан соң сораулар бирергә хокуклы.

13. Гавами тыңлауларда катнашучылар гавами тыңлаулар барышына тыкшынырга, аларны туктатырга һәм аларны үткәргә комачауларга хокуклы түгел.

14. Гавами тыңлаулар уздырганда тәртипне үтәү гавами тыңлауларда катнашу өчен мәжбүри шарт булып тора.

15. Гавами тыңлаулар үткәру тәртибе бозылган очракта, рәислек итүче аларны тыңлаулар үткәрелә торган бинадан чыгарып жибәрүне таләп итәргә хокуклы.

16. Чыгышлар тәмамланганнан соң, рәислек итүче гавами тыңлаулар секретариаты житәкчесенә гавами тыңлаулар барышында әйтелгән тәкъдимнәрне ачыклау өчен сүз бирә ала.

17. Гавами тыңлауларда катнашучыларның барлык кисәтүләре һәм тәкъдимнәре гавами тыңлаулар беркетмәсенә кертелә. Гавами тыңлаулар беркетмәсенә житәкче һәм секретариат әгъзалары имза сала һәм ул Арча район Советы материалларында саклана.

18. Гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә гавами тыңлаулар секретариаты тарафыннан әзерләнә һәм халыкка житкерелергә тиеш.

19. Гавами тыңлаулар уздыруны оештыру һәм матди-техник тәэмин итү Арча район Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.